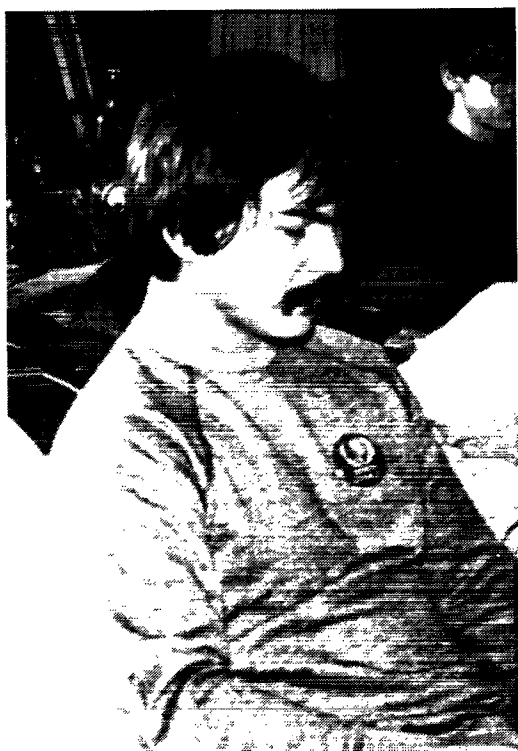

Ungdomsåret 1985

Af Peter Gr. Samuelson

Peter Gr. Samuelson er 24 år og lærerstuderende. Han er tidligere sekretær ved KIK, De uddannelsessøgendes Sammenslutning, og nuværende formand for SORLAK, Grønlands Ungdoms Fællesråd, og aktiv indenfor Siumut Ungdom.

Peter Gr. Samuelson. Tusarliivik-foto.

Baggrund:

I 1979 besluttede FN's 34. generalforsamling, at 1985 skulle være Internationalt Ungdomsår med hovedtemaerne: Deltagelse, udvikling og fred.

Forberedelserne i Grønland:

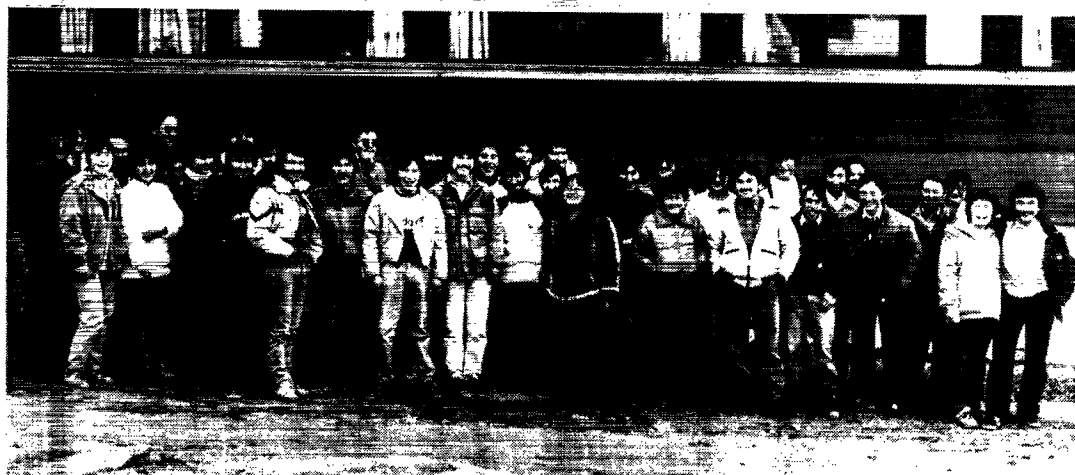
Ungdomsårsideen er også kommet til Grønland, hvor den grønlandske ungdom allerede er i fuld gang med deres forskellige markeringer.

Men inden jeg fortæller nærmere om konkrete aktiviteter, vil jeg gerne have lov til at fremkomme med egne iagttagelser under ungdomsårsforberedelserne i Grønland.

Uden at dykke ned i udviklingen af børne- og ungdomsorganisationer i Grønland vil jeg nævne, at der i 1976 afholdtes en stor ungdomskonference i Sisimiut, arrangeret af lærergruppen ved Knud Rasmussens Højskole. Omkring 100 frivillige unge fra hele kysten deltog i konferencen.

Under konferencen drøftede deltagerne muligheden for stiftelse af en landsdækkende ungdomsorganisation og et separat ungdomsfond, der skulle give økonomisk grundlag for ungdomsorganisationen. Ungdomsorganisationen skulle gerne høre under Dansk Ungdoms Fællesråd.

Der blev nedsat en arbejdsgruppe med henblik på videre forberedelser om-

Børne- og ungdomskonferencen september 1984, hvor Sorlak blev etableret. Tusarliivik-foto.

kring stiftelsen af den landsdækkende ungdomsorganisation. Arbejdet blev dog resultatsløst, og det er det den dag idag.

1.-5. oktober 1983 blev børne- og ungdomskonferencen afholdt i Sisimiut, og denne gang var arrangørerne Det danske ungdoms Fællesråd, Grønlands Hjemmestyre og Undervisningsministeriet i Danmark.

Formålet med denne konference var at give den grønlandske ungdom mulighed for drøftelse af evt. samarbejdsmuligheder børne- og ungdomsorganisationer imellem internt i Grønland og eksternt, især med henblik på deltagelse i det nordiske ungdomssamarbejde.

Repræsentanterne for grønlandske ungdomsorganisationer blev enige omkring en resolution, der gav en arbejdsgruppe kompetence til at planlægge et stiftende landsmøde, hvorunder et såkaldt ungdoms fællesråd skulle blive etableret.

Arbejdsgruppen blev placeret i Nuuk med 5 medlemmer udpeget af følgende

organisationer: KIK (De uddannelsessøgendes sammenslutning), Det grønlandske Spejderkorps, SIS (Siumut Ungdom), Atassut Ungdom og Inuit Ataqatigiit.

Arbejdsgruppen konstituerede sig d. 16.10.84, og herefter blev arbejdet gennemført som foreskrevet i nævnte resolution.

Arbejdsgruppen fik navnet SORLAK, der betyder rod, der ligesom skulle spire op fra jorden og blive til en blomst. SORLAK er også navnet på en grønlandsk blomst, som er fællesrådets logo. (Sorlak kaldes også for Pakalak eller Tullerunnaq på grønlandsk).

SORLAK, Grønlands Ungdoms Fællesråd blev d. 30. september 1984 stiftet i Nuuk. Arbejdsgruppen har i mellemtiden ansøgt Grønlands Hjemmestyre om driftmidler til fællesrådet i perioderne 1984/85. Arbejdsgruppen har endvidere udarbejdet udkast til vedtægterne, budgetoverslag for 1984 og 1985, samt udarbejdet en række debatoplæg m.v.

Forinden konferencen havde arbejdsgruppen udgivet en betænkning over det kommende fællesråd og heri kommet med bemærkninger omkring de unges problemer med arbejdsløshed, bolig-mangel og mangel på gode fritidsmulig-heder.

Det skal også siges, at arbejdsgruppen har udgivet en pjece »Hvad er Sorlak?« og startet bladet SORLAK og samtidig driver en bred informationsvirksomhed til flere grønlandske byer. Arbejdsgrup-pen udsendte informationsskrivelser hver 14. dag i løbet af et halvt års tid til samtlige grønlandske børne- og ungdomsorganisationer samt til hovedungdomsorganisationer i Norden.

Jeg blev opmærksom på, at 1985 bli-ver Internationalt Ungdomsår, somme-ren 1983, hvor jeg undersøgte diverse materialer om DUF forud for min del-tagelse i børne- og ungdomskonferencen 1.-5. oktober 1983 i Sisimiut.

Mit første gøremål herefter var, at jeg skrev et indlæg i Atuagagdliutit, hvor jeg

gjorde den grønlandske ungdom opmærksom på det kommende ungdomsår og opfordrede dem til at gøre sig gæl-dende i forberedelsesfasen, gennem-førelsen samt i årene fremover.

Ungdomsåret blev dog ikke diskuteret som decideret emne under konferencen, men det blev dog argument for ungdommens krav om at stifte SORLAK inden 1985.

Jeg var overbevist om, at vi i Grøn-land var bagefter m. h. t. forberedelser-ne af det Internationale Ungdomsår. Men vi tabte ikke modet af den grund i arbejdsgruppen, men vi fik til gengæld en travl periode forud for Sorlaks stif-telse, hvor vi jo gerne skulle have det stiftende landsmøde op at stå, men vi havde dog også benyttet vor adgang til pressen til at udbrede informationer og opfordre til at gå i gang med forberedel-serne til det forestående ungdomsår.

Arbejdsgruppen sendte en skrivelse december 1983 til Grønlands Hjemme-styre, hvori vi opfordrede Landsstyret til

Uddannelsessøgende i Nuuk forsamlingshus april 1982. Tusarliivik-foto.

Fra den officielle start på ungdomsåret i Landstingssalen i Nuuk den 25. januar 1985. Forrest fra venstre: Jacob Ludvigsen, Peter Gr. Samuelsen og Jette Larsen. Foto: Jens Kleist Duvander.

at nedsætte et koordinerende udvalg for det grønlandske ungdomsår – snarest muligt – og samtidigt foreslå, at dette udvalg – så vidt muligt – skulle have medlemmer af repræsentanter for børne- og ungdomsorganisationer.

Desværre var foråret 1984 præget af politisk uro, og der blev først, i første omgang fra Kultur- og undervisningsdirektoratet, direktoratet for ungdomsforhold, samt arbejdsgruppen Sorlak etableret en kontaktgruppe vedr. ungdomsåret. Det skete lige før sommerferien, og alle rejste hver til sit, og forberedelsesarbejdet gik i stå inden det begyndte.

Således var det først under Landstingets efterårssamling okt./nov. 1984, at ungdomsåret var på dagsordenen, og her blev det foreslået, at der nedsættes et koordinerende udvalg, ligesom Sorlak har foreslået det knapt et år i forvejen.

Dette udvalg består af 6 ungdomsrepræsentanter for børne- og ungdomsorganisationer, der er udpeget af Sorlak og 5 repræsentanter for henholdsvis Kultur- og undervisningsdirektoratet, direktoratet for ungdomsforhold m.v., socialdirektoratet samt uddannelsesinspektoratet.

Landstinget var på sin efterårssamling 1984 gennemgående enige om, at ungdomsåret må gennemføres af og med unge, og ikke af de voksne.

Det er netop tesen bag Sorlaks aktive medvirken for at fejre ungdomsåret, idet fællesrådets udgangspunkt er det, at de unge må komme til og gøre sig gældende gennem forskellige aktiviteter.

Sorlak har den klare opfattelse, at børn og unge må have indflydelse i samfundsudviklingen. Det skal ikke ske gennem foranstaltninger fra de voksnes rækker. Ønsket må komme fra børn og

unge selv. Vi unge må lære at formulere vore ønsker klarere og definere indholdet af ønskets omfang. Ellers vil det bare smuldre i myndighedernes bureaukratiske system.

Det er til sådanne opgaver, Sorlak er til rådighed for unge.

Ungdomsåret – af og med de unge!

Ungdomsåret er udråbt af FN. Men det er ikke ensbetydende med, at ungdomsåret holdes for unge, tværtimod skal ungdomsåret holdes af og med de unge! Det er netop på den baggrund, at det koordinerende ungdomsårsudvalg under Grønlands Hjemmestyre har opfordret kommunale fritidsnævn og bygderåd til at nedsætte lokale ungdomsårsgrupper. Gruppen bestående af repræsentanter for de lokale børne- og ungdomsorganisationer, der kan koordinere forskellige ungdomsårsaktiviteter, og som kan bearbejde økonomiske overslag forbundet med aktiviteterne, således at de ansøgninger efter tilskud til de af kommunen og landstinget afsatte midler i forbindelse med ungdomsåret kommer flest mulige aktiviteter til gode.

I den forberedende fase af ungdomsåret er jeg overbevist om, at vi unge ikke kan igangsætte alle de aktiviteter vi ønsker. Dertil har vi haft for kort en periode til planlægning m.v. Men jeg er også overbevist om, at ungdomsåret ikke kun er 1985. Alle år er ungdomsår – også de mange år, der vil komme efter 1985.

Det gavnlige ved de forskellige »år« er efter min overbevisning det, at hele befolkningen, ja endda verdensbefolkningen tænker på den del af befolk-

ningen »året« beskæftiger sig med, altså ungdommen i dette år. Dermed mener jeg, at vi mere dybtgående og mere interesseret end ellers dykker ned i både positive og negative forhold omkring ungdommen.

Men også det faktum, at ungdommen får mulighed for at vise sig selv som en del af befolkningen, at ungdommen vil noget i samfundet og vise, at man kan noget samt overbevise samfundet om, at ungdommen ønsker at deltage i samfundsudformningen via beslutningsprocesserne, er et gode for ungdommen og for den sags skyld for hele det grønlandske samfund. Hvis disse intentioner kommer frem i løbet af ungdomsåret fra den grønlandske ungdom, så vil jeg tro, at samfundet har en sund rygrad, der kan bære de store byrder, der utvivlsomt vil komme som følge af hjemmestyrets indførelse og videreudvikling af dette.

Jeg mener, at ungdommen må benytte ungdomsåret nu til at igangsætte aktiviteter, som de ønsker at afholde eller deltage i. Aktiviteter, der kan afholdes fra få timer til mange timer i løbet af een eller flere dage. Aktiviteter, der kan køre i årevis.

Jeg vil med vilje undlade at nævne eksempler på, hvilke indhold disse aktiviteter kan have, idet jeg er af den overbevisning, at alle positive initiativer af og med de unge er ungdomsaktiviteter. Med det vil jeg sige, at ungdommen består af mangeartede kulturgrupper, der har idebestemte interessefelter. De forskellige ungdomsgrupper må nødvendigvis have opbakning fra samfundets side, idet jeg tror, at man ved at favorisere enkelte interessefelter sætter be-

grænsninger overfor de resterende ungdomsgrupper. Jeg mener, at sådanne velmente tiltag kan have positive, men også i høj grad negative virkninger for de enkelte og samfundet.

Ved at sætte begrænsninger blokerer man enkelte interessegruppers muligheder for udfoldelse. Det kan være unge, der ikke ønsker medlemskab i de allerede bestående børne- og ungdomsorganisationer, unge der ikke ønsker at komme til fritidsklubber eller andre allerede etablerede fritidstilbud. Herefter er spørgsmålet tilbage: Hvad kan disse unge ellers gøre?

I og med at den grønlandske ungdom har dannet fællesrådet SORLAK og i den senere tid er kommet med nye udspil omkring alternative fritidstilbud via foreningsstiftelser, herunder Qajaq, Sorsunnata, Sammisog, Aasiviit og en række andre friluftsansatte vil jeg mene, at ungdommen kommer en spændende, men til gengæld udfordrende fremtid i møde.

Ungdommen i perspektiv:

Udfordrende, fordi vi har indført hjemmestyre, som vi er selvstændige til at varetage med omhu og videreudvikle til fordel for det grønlandske samfund.

Et samfund, der har dels social og økonomisk stabilitet, således at enhver medborger kan leve trygt tilværelse, samt en erhvervsstruktur, der kan bære samfundet på økonomisk plan baseret på landets egne ressourcer. Dels et samfund, hvor alle har mulighed for at få en uddannelse og herefter arbejde.

Den periode vi er i, hvor 3000 står uden arbejde, hvoraf 2000 består af helt

unge mellem 14-24 årige, og hvor halvdelen af de unge, der søger en uddannelsesplads, får afslag hovedsageligt på grund af mangel på uddannelses- og kollegiepladser, må klares snarest muligt!

Ungdommen er samfundets bedste rigdom, en slags reserve, der skal til for at undgå, at samfundet går i opløsning, både i social, økonomisk og erhvervs- samt udviklingsmæssig henseende.

Derfor kan man ikke være bekendt, politisk og menneskeligt, at lade ungdommen stå uden uddannelse, arbejde, ja endda uden husly. Disse samfundsmangler er usundt for et samfund, især for et hurtigt udviklende samfund, som Grønland jo har været i de seneste 30 år og stadig vil være en årrække endnu.

I dagens Grønland, hvor utallige samfundsdårligheder har deres blomstrende tid, med hærværk og vold, drab og selvmord blandt ungdommen, samt et enormt forbrug af spiritus generelt blandt den grønlandske befolkning, må der være plads til en radikal holdning til forbedringsinitiativer. Her tænker jeg på den slappe holdning hos samfundet overfor spiritusforbruget, i den forstand, at vi i Grønland bruger henved kr. 1 milliard til alkoholholdige drikke, hvor enkelte personer bliver mere og mere forgældede overfor kommunerne, staten, Hjemmestyret og private næringsdrivende. Altså simpelthen bruger pengene til nydelse og »glemmer« at betale regninger.

I og med at vi sigter på et sundt vel fungerende samfund må vi også til tider kikke på de regler, vi endnu engang har vedtaget. Herunder også de sociale ud-

Den nyetablerede teatergruppe Silamiut optrådte ved ungdomsårets officielle åbning i Landstingssalen. Foto: Jens Kleist Duvander.

gifter, som jo er de største udgiftsposter i mange kommuner. Så er det jeg tænker på, om det er rimeligt, at socialhjælp, der jo i virkeligheden sigter på, at familier, der ikke har indtægter, får noget at spise, at man så bruger pengene til spiritus. Jeg mener det er ødsleri fra samfundets side, hvis disse forhold fortsætter.

Grønland er ungdommens land, idet henved halvdelen af befolkningen består af unge under 24 år. Men Grønland er også mulighedernes land. Her tænker jeg på de mange danskere, der endnu den dag i dag bliver ved med at etablere vel fungerende virksomheder. Hvorfor kan grønlænderne ikke gøre det? Hvorfor skal vi have 100 danske taxachauffører i Nuuks gader, når enhver sund grønlænder kan erhverve et kørekort?

Simple virksomheder startes og bliver store og givtige foretagender, mens den grønlandske befolkning og en – alt for stor – del af ungdommen ser til uden at foretage sig noget. Det eneste markante de gør, det er at kritisere danske initiativtagere for, at de kommer i vejen for grønlænderne.

Jeg mener, at den grønlandske ungdom har mulighed for at være med i opbygningen af samfundet, – hvis de vil.

Dog vil jeg indrømme, at det ikke er så lige til. Lovgivningsmagten må også være med til at opmærksomgøre ung-

dommen om disses muligheder. Muligheder, som lovgivningsmagten selv har skabt og lagt til grund for ungdommen. Jeg tænker på Hjemmestyret, men i særdeleshed på de grønlandske kommuner. Jeg ved godt, at der er nogle kommuner, der er årvågne for befolkningens behov, og de har det godt med deres kommunikation med dem. Men der er også kommuner, der simpelthen driver den af. Sådanne kommuner skulle fortælle ungdommen og befolkningen, hvordan man kan etablere arbejdspladser. Hvorfor skal det nødvendigvis være kommunale foranstaltninger. Start kooperativer, hvor befolkningen er med og ikke nødvendigvis de kommunale administrationer. Man må give befolkningen mulighed, således at den på længere sigt kan hjælpe sig selv uden administrativ indblanding!

Til sidst må jeg konstatere, at flere og flere grønlændere nu uddanner sig og overtager arbejdspladser, som før i tiden blev besat af tilkaldt arbejdskraft. Flere og flere unge viser deres interesse for deltagelse i opbygningen og videreudviklingen af samfundet.

Trods den positive fremgang, så håber jeg inderligt, at ungdommen i løbet af ungdomsåret endnu mere end før giver deres mening til kende over for samfundet, således at man bedre kan hjælpe dér, hvor hjælp behøves.

